

บทบาทของตำรวจทางฟุตบอลในประเทศอังกฤษ

The Role of Football Police in England

ปีติเทพ อยู่ยืนยง

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

Pedithep Youyuenyong

Faculty of Law, Chiang Mai University, 239 Huay Kaew Road, Muang District, Chiang Mai, Thailand, 50200

E-mail : pedithep.y@cmu.ac.th

Received: June 20, 2021; Revised: September 28, 2021; Accepted: October 6, 2021

บทคัดย่อ

ตำรวจทางฟุตบอลในประเทศอังกฤษมีส่วนสำคัญทั้งต่อสโมสรกีฬาฟุตบอลและชุมชนท้องถิ่น ในฐานะที่มีส่วนสำคัญในการช่วยลดอาชญากรรมเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลและเหตุชุลมุนวุ่นวาย พร้อมกับปรับปรุงความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอล รวมทั้งนำผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรมทางการกีฬาไปรับโทษและใช้ดุลพินิจจับกุมผู้กระทำความผิดกับบังคับตามคำสั่งห้ามในกีฬาฟุตบอล บทความวิชาการชิ้นนี้มุ่งเป็นพิเศษที่จะอธิบายถึงบทบาทของตำรวจทางฟุตบอลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลและการบังคับตามคำสั่งห้ามในกีฬาฟุตบอล อีกทั้งบทความฉบับนี้ยังอธิบายและวิเคราะห์ถึงความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ (เช่น ตำรวจฟุตบอลส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น) ที่มีส่วนช่วยป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลและการก่อการร้ายเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษและประเทศไทย

คำสำคัญ: เจ้าหน้าที่ตำรวจทางฟุตบอล, การตำรวจทางฟุตบอล, อาชญากรรมเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล, คำสั่งห้ามในกีฬาฟุตบอล, ประเทศอังกฤษ

Abstract

Football policing in England is an important part of both the football club and local community. It seeks to minimise football-related crime and disorder, improve football ground safety, detect and bring football crime offenders to account, and maintain significant discretion to make arrests and enforce football banning orders. This academic article focuses specially on the football police role in football related offences and football banning orders. Additionally, it also explains and evaluates that effective cooperation between football policing stakeholders in England (i.e., central, regional, and local policing units) can help prevent football related crimes and terrorism-related threats in England and Thailand.

Keywords: Football Police Officers, Football Policing, Football Related Offences, Football Banning Orders, England

1. บทนำ

ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (football spectators) ไม่ว่าจะเป็นผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลที่มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอยู่ก็ดีหรือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ติดตามชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอยู่ภายนอกสนามกีฬาฟุตบอลก็ตาม ที่มีพฤติกรรมหรือทำตัวเป็นนักเลงอันธพาลหรือเรียกผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลประเภทนี้นักเลงอันธพาลฟุตบอล (football hooligan)¹ ที่เกี่ยวข้องทำกิจกรรมหรือประกอบพฤติกรรมระรานก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่คนทั่วไป อาการที่เกะกะระรานนั้นอยู่ในทำนองที่กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดไปฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายบ้านเมืองจนให้ทำเรื่องที่เกี่ยวข้องความเสียหายแก่วงการกีฬาฟุตบอล เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งพฤติกรรมทะเลาะวิวาทหรือพฤติกรรมใช้ความ

¹ Veuthey, Alexandra & Freeburn, Lloyd. “The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?”. Melbourne Journal of International Law 16, no.1 (2015).

รุนแรงของนักเลงอันธพาลฟุตบอล อันไปสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นในทางหนึ่งทางใด ย่อมถือเป็นพฤติกรรมเกรี้ยวกราดและใช้ความรุนแรงของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลหรือพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล (football hooliganism) ² โดยในประเทศอังกฤษเป็นปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลมีความรุนแรง และส่งผลกระทบต่อธุรกิจท้องถิ่นและอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลอย่างกว้างขวาง โดยการทะเลาะวิวาทระหว่างนักเลงอันธพาลในแต่ละครั้งอาจประกอบด้วยผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่เป็นนักเลงอันธพาลผู้ก่อเหตุก็ดีหรือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ไม่ได้เป็นนักเลงอันธพาลผู้ก่อเหตุก็ตาม ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีโอกาสร่วมกับอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน อีกทั้งการทะเลาะวิวาทในหมู่นักเลงอันธพาลฟุตบอลยังสามารถสร้างความเดือดร้อนต่อสถานที่ (places) ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่สมัครใจทะเลาะเบาะแว้งหรือสมัครใจวิวาทต่อกัน ไม่ว่าจะด้วยความเดือดร้อนต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือความเดือดร้อนอื่นได้ที่เจ้าของสถานที่ผู้คนที่อยู่ในสถานที่หรือผู้ที่ต้องสัญจรผ่านสถานที่ต้องเผชิญจากการก่อเหตุวิวาทระหว่างผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อีกทั้งผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่รอบ ๆ บริเวณที่ถูกใช้เป็นพื้นที่ (locations) ทะเลาะเบาะแว้งหรือทะเลาะวิวาทก็อาจได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย³

อนึ่ง ปัญหาจากการแสดงพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลอาจเกิดขึ้นในสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอย่างเช่น สนามกีฬาฟุตบอลหรือสถานที่โดยรอบสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อย่างเช่น ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ฯลฯ นั้นหมายความว่าปัญหาดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ในหลากหลายสถานที่ แล้วการก่อพฤติกรรมความรุนแรงของนักเลงอันธพาลฟุตบอลเกิดขึ้นจากหลากหลายปัจจัยตั้งแต่ความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ความคลั่งไคล้ในสโมสรกีฬาฟุตบอลที่ตนชื่นชอบ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล⁴ เมื่อพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลส่งผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิต

² Van Hiel, Alain, Hautman, Lobke., Cornelis, Ilse. & De Clercq, Babara. "Football hooliganism: Comparing self-awareness and social identity theory explanations." *Journal of Community & Applied Social Psychology* 3, No.17 (2007).

³ Strang, Lucy., Baker, Garret, Pollard, Jack & Hofman, Joanna. *Violent and Antisocial Behaviours at Football Events and Factors Associated with these Behaviours: A rapid evidence assessment*. Cambridge, UK: RAND Corporation, 2018.

⁴ Newson, Martha, Bortolini, Tiago., Buhrmester, Michael & Ricardo da Silva. "Brazil's football

ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม (และสังคมท้องถิ่น) ตามมา⁵ ซึ่งหากมีอันตรายเกิดขึ้นหรือการสูญเสียอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ก็ย่อมต้องทำให้เกิดปัญหาสังคมที่รัฐบาลอังกฤษหรือหน่วยงานของรัฐจำต้องยื่นมือเข้ามาจัดการกับปัญหาดังกล่าว⁶ นักเลงอันธพาลฟุตบอลก็พึงต้องถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายทั้งที่เป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ก็ดีหรือยอมความกันได้ก็ตาม ซึ่งนักเลงอันธพาลก็อาจได้รับความช่วยเหลือแก้ไขความประพฤติให้ได้รับการเยียวยาแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความคิดและจิตสำนึกในทางที่ไม่ถูกต้องของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล⁷ ตลอดจนถึงกำหนดรัฐประศาสนนโยบายเพื่อระบุแนวทางและกลไกในการติดตามเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมกลุ่มนักเลงอันธพาลฟุตบอล รวมทั้งแนวทางป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญของกลุ่มนักเลงอันธพาลฟุตบอล⁸

อีกประการหนึ่งประเทศอังกฤษได้กำหนดมาตรการบังคับทางอาญาตามที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายอาญาที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยนำมาตรการบังคับทางอาญาที่มีอยู่ไปใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่ประกอบพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล มาตรการทางอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่ประกอบพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล โดยมากจะเป็นมาตรการกำหนดโทษทางอาญา (criminal sentences) ประเภทโทษจำคุก (imprisonment) และโทษปรับ (fine) ในขณะเดียวกัน

มาตรการทางอาญาเช่นนี้ถูกบัญญัติขึ้นมาสำหรับกำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล (specific football related offences) เอาไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายลายลักษณ์อักษรระดับพระราชบัญญัติ (Acts)⁹ ได้แก่ พระราชบัญญัติ Football (Offences) Act 1991

warriors: Social bonding and inter-group violence.” *Evolution and Human Behavior* 39, no.6 (2018).

⁵ Newson, Martha. “Football, fan violence, and identity fusion.” *International Review for the Sociology of Sport* 54, no.4 (2017).

⁶ Armstrong, Gary. *Football hooligans: knowing the score*. Oxford, UK: BERG, 1998.

⁷ Dunning, Eric, Murphy, Patrick & Williams, John. *Football on trial: spectator violence and development in the football world*. London, UK: Routledge, 1990.

⁸ Frosdick, Steve. & Marsh, Peter. *Football hooliganism*. Cullompton, UK: Willan Publishing, 1998.

⁹ Rogers, Danny., Woodhouse, John. & Politowski, Benjamin. *Football hooliganism*. London, UK: House of Commons Library, 2016.

พระราชบัญญัติ Criminal Justice and Public Order Act 1994 และพระราชบัญญัติ Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985 ซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เข้าองค์ประกอบความรับผิดชอบเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลตามพระราชบัญญัติฉบับนั้น

นอกจากการใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิดของนักเลงอันธพาลฟุตบอลแล้ว ยังจะต้องกระทำเพื่อเตือนผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วไปหรือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงอันธพาลฟุตบอลด้วยว่า ถ้ามีการกระทำความผิดเข้าองค์ประกอบของกฎหมายอาญาที่เป็นลายลักษณ์อักษรเช่นนั้นเกิดขึ้นก็อาจจะได้รับคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอล (Football Banning Orders¹⁰ หรือคำสั่ง FBOs)¹¹ อันเป็นการลงโทษเพื่อห้ามปราม ยับยั้งและข่มขู่ ไม่ให้นักเลงอันธพาลฟุตบอลกระทำความผิดในระยะเวลาที่ถูกห้ามปรามเอาไว้ไม่ให้เข้ามาชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอีกและให้เช็ดหลาบเปลี่ยนทัศนคติของตนไม่กระทำความผิดนักเลงอันธพาลในสนามกีฬาฟุตบอล (หรือพื้นที่โดยรอบสนามกีฬาฟุตบอล) อีก ซึ่งถือเป็นมาตรการหลักที่ประเทศอังกฤษนำมาป้องกันการใช้ความรุนแรงเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล (measure to prevent football related violence)

นอกจากมาตรการทางอาญาที่ได้กล่าวมาแล้ว รัฐบาลอังกฤษยังได้จัดตั้งหน่วยตำรวจพิเศษที่มีบทบาทและหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอล (รวมทั้งบริเวณพื้นที่โดยรอบสนามกีฬาฟุตบอล) และการจัดการกับผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ได้แก่ หน่วยตำรวจทางฟุตบอลแห่งสหราชอาณาจักร

¹⁰ ศาลยุติธรรมอังกฤษ (Courts) มีอำนาจในการออกคำสั่งห้าม (Banning Orders) ไม่ให้ผู้ที่เคยทะเลาะวิวาทหรือก่อพฤติกรรมอันธพาลในสนามกีฬาฟุตบอลเข้ามาชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทะเลาะวิวาทหรือก่อพฤติกรรมอันธพาลในทำนองที่เป็นการขุมนก่ความไม่สงบ (disorderly behaviour) ในสนามกีฬาฟุตบอลขณะที่เกมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลกำลังดำเนินอยู่หรือภายหลังจากเกมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเพิ่งเสร็จสิ้น โปรดดู Sentencing Council. “14. Football banning orders.” Accessed January 20, 2021 <https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/ancillary-orders/14-football-banning-orders/>

¹¹ Pearson, Geoff & James, Mark. “Public order and the rebalancing of football fans' rights: Legal problems with pre-emptive policing strategies and banning orders.” Public Law 3, July (2015).

อาณจักร (United Kingdom Football Policing Unit หรือหน่วย UKFPU)¹² โดยสนามกีฬาฟุตบอลนั้นเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดการทะเลาะวิวาทหรือก่อพฤติกรรมอันธพาลระหว่างผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีสโมสรกีฬาฟุตบอลที่เป็นเจ้าของสนามกีฬาฟุตบอลแต่ละแห่งก็ต้องมีภารกิจในการอำนวยความสะดวกการรักษาความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอลให้เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นแก่สนามกีฬาฟุตบอลหรือการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเกิดกรณีประทุษร้ายแก่ร่างกายและชีวิตระหว่างผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล รวมทั้งก่อเหตุเดือดร้อนสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินแก่สนามกีฬาฟุตบอล บริเวณพื้นที่สนามกีฬาฟุตบอลจึงสมควรจะได้รับการดูแลความปลอดภัยเป็นอย่างดีก็เกิดเหตุร้ายไม่ว่าจะเป็นการใช้วัตถุระเบิดหรือการประทุษร้ายแก่ร่างกายต่อผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่สนับสนุนต่างสโมสรกัน หน่วย UKFPU ไม่เพียงมีหน้าที่บังคับใช้มาตรการทางกฎหมายรักษาความปลอดภัยของสนามกีฬาฟุตบอลให้มีมาตรฐานที่เพียงพอจนเป็นหลักประกันความปลอดภัยให้แก่สนามกีฬาฟุตบอล นักกีฬาฟุตบอล ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล เจ้าหน้าที่สนามกีฬาฟุตบอล ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป หน่วย UKFPU ยังมีอำนาจบังคับเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอล หรือคำสั่ง FBOs¹³ อันเป็นการบังคับตามคำสั่งของศาลจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของตำรวจหน่วย UKFPU ที่มีผลระงับสิทธิหรือมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร อาทิ การใช้อำนาจบังคับตามคำสั่งของศาลเพื่อห้าม (Banning) ไม่ให้ประชาชนที่ก่อหรือเคยก่อพฤติกรรมอันธพาลฟุตบอล เข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเป็นการชั่วคราวหรือถาวร

บทความฉบับนี้จึงทำการศึกษาแนวความคิดการจัดตั้งสถาปนาหน่วย UKFPU และวิเคราะห์การดำเนินงานตำรวจหน่วย UKFPU เพื่อให้มาตรการป้องกันการใช้ความรุนแรงเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลสัมฤทธิ์ผล อีกทั้งการศึกษาวิเคราะห์ห้วงมโนมาแนวทางการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติของหน่วยงานตำรวจในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในสนาม

¹² Government Digital Service. “United Kingdom Football Policing Unit.” Accessed January 20, 2021 <https://www.gov.uk/government/groups/united-kingdom-football-policing-unit-ukfpu>

¹³ Home Office. User guide to football related arrests and banning order statistics, England and Wales, 2016 to 2017 season. London, UK: Home Office, 2017.

กีฬาฟุตบอล (รวมทั้งบริเวณพื้นที่โดยรอบสนามกีฬาฟุตบอล) และเพื่อนำไปสู่การสร้างบทบาทเฉพาะในการดูแลความปลอดภัยแก่ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและผู้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอลของตำรวจได้อย่างเหมาะสมในอนาคต

2. มาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล

มาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเป็นวิธีการที่กำหนดขึ้นในกฎหมายอาญาประเทศอังกฤษ เพื่อใช้บังคับผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลหรือประชาชนทั่วไปให้ปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับโทษทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุกและโทษปรับ กิจกรรมจากพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลสามารถสร้างความรุนแรงอันเนื่องมาจากการใช้ความรุนแรงและการก่อพฤติกรรมที่สร้างความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณชนที่ทำให้ปัจเจกบุคคล ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หรือสาธารณชน ถูกกลั่นแกล้งหรือจะอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยหรือสิทธิที่จะเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้อย่างปกติสุข สภาพเช่นนี้มักเกิดมาจากความรุนแรงที่แฝงมากับการกระทำพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล¹⁴ เช่น การจุดพลุจรวด (missiles) จุดพลุแฟลร์ (flare) หรือพลุไฟ (firework) ในสนามกีฬาฟุตบอลระหว่างที่เกมการแข่งขันฟุตบอลกำลังดำเนินหรือการกล่าวถ้อยคำวาจาที่เป็นลักษณะของการเหยียดเชื้อชาติสีผิว (racism) เป็นต้น

อีกประการหนึ่งปัญหาความรุนแรงในกีฬาฟุตบอลในประเทศอังกฤษที่หยิบยกขึ้นมานี้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับความผิดอื่น ๆ เกี่ยวเนื่องกับการเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล โดยภาพรวมจากสถานการณ์พฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลก็เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าปัญหาความรุนแรงในสนามกีฬาฟุตบอลมิใช่ปัญหาของแต่ละสโมสรกีฬาฟุตบอลสโมสรหนึ่งสโมสรใดอีกต่อไป แต่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะของประเทศอังกฤษโดยรวม รัฐบาลอังกฤษเองก็ได้ยื่นมือเข้ามามีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกันกำหนดมาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลสอดส่องดูแลในมิติของการป้องกัน การแก้ไข และการระงับภัยล่วงหน้าความรุนแรงเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล ตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ ของอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางเลือกที่สำคัญอีกทางหนึ่งและถูกนำมาใช้

¹⁴ Spaaij, Ramón. Understanding football hooliganism: a comparison of six Western European football clubs. Amsterdam, Netherlands: Vossiuspers UvA, 2006.

ในการจัดการความรุนแรงในกีฬาฟุตบอล คือการนำมาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลมาบัญญัติเอาไว้เป็นกฎหมายอาญากำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลและกระทำพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมสร้างความเสียหายในทางหนึ่งทางใดให้กับสโมสรกีฬาฟุตบอล

สำหรับประเทศอังกฤษนั้นได้มีการกำหนดการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล โดยมีนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการกระทำความผิดที่เข้าหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบอย่างหนึ่งอย่างใดในลักษณะเป็นความผิดฐานอาชญากรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือความผิดอื่น ๆ ในทำนองที่ก่อให้เกิดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ตลอดจนเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ก่อให้เกิดสนามกีฬาฟุตบอลไม่ปลอดภัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การใช้ความรุนแรงในสนามกีฬาฟุตบอลหรือการไม่ระมัดระวังความปลอดภัยของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

เมื่อกล่าวถึงความรับผิดชอบตามมาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลอังกฤษนั้น อาจแบ่งความรับผิดชอบเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลอังกฤษ (ซึ่งถือเป็นความผิดเฉพาะอย่างหรือ Specific Offences)¹⁵ ออกได้เป็น 8 ฐานความผิดด้วยกัน โดยความรับผิดชอบทางอาญาเช่นนี้ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อควบคุมผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลหรือนอกสนามกีฬาฟุตบอล รวมทั้งคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเข้าชมเกมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย และเมื่อมีการกระทำเข้าองค์ประกอบความผิดฐานหนึ่งฐานใดที่กระทบกระเทือนความสงบเรียบร้อยของในสนามกีฬาฟุตบอลหรือในธุรกิจกีฬาฟุตบอลขึ้น จึงต้องมีการกำหนดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ความผิด 8 ฐานความผิดนี้ประกอบด้วย¹⁶

¹⁵ Crown Prosecution Service. “Football Related Offences and Football Banning Orders.” Accessed January 20, 2021 <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/football-related-offences-and-football-banning-orders>

¹⁶ Rogers, Danny., Woodhouse, John. & Politowski, Benjamin. *Football hooliganism*. London, UK: House of Commons Library, 2016.

(ก) ความผิดฐานมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในครอบครองในขณะที่เดินทางด้วยยานพาหนะตามเส้นทางไปยังสนามกีฬาฟุตบอล (Carrying alcohol in vehicles on route to designated sporting events)

(ข) ความผิดฐานมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในครอบครองในขณะที่เข้ามาภายในสนามกีฬาฟุตบอลหรือในขณะที่อยู่ภายในสนามกีฬาฟุตบอล (Possession of alcohol at or upon entering a designated sporting event)

(ค) ความผิดฐานบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะอยู่ในสนามกีฬาฟุตบอลที่กำลังจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (Being drunk at a designated sporting event)

(ง) ความผิดฐานมีไว้ในครอบครองพลุแฟลร์หรือพลุไฟ ฯลฯ ในขณะที่กำลังเข้าไปในสนามกีฬาฟุตบอล ในขณะที่พยายามเข้าไปในสนามกีฬาฟุตบอล หรือในขณะที่เข้าไปในสนามกีฬาฟุตบอลแล้ว ซึ่งต้องเป็นช่วงเวลาที่การแข่งขันกีฬาฟุตบอลดำเนินไปอยู่ (Having a flare or firework etc. whilst entering, trying to enter or being at a designated sports ground during the period of a designated sporting event)

(จ) ความผิดฐานจำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลโดยไม่ได้รับอนุญาตให้จำหน่าย (แอบจำหน่ายตั๋วผี) หรือการทำการโดยประการอื่นใดอันเป็นการจัดการตั๋วโดยไม่ได้รับอนุญาต (Unauthorised persons ('ticket touts') selling or otherwise disposing of a ticket to a designated football match)

(ฉ) ความผิดฐานลงไปบนบริเวณพื้นที่สนามกีฬาฟุตบอลในขณะที่มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (Going onto the playing area)

(ช) ความผิดฐานกล่าววาจาหรือร้องเพลงเชียร์กีฬาที่เป็นลักษณะถ้อยคำหรือเนื้อความของการเหยียดเชื้อชาติสีผิว (Racist or indecent chanting at a football match)

(ซ) ความผิดฐานขว้างจรวดพลูไปยังบริเวณพื้นที่สนามกีฬาฟุตบอลในขณะที่มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลหรือในบริเวณที่มีฝูงชน (Throwing of missiles onto the playing area or into the crowd)

ความผิดทั้ง 8 ฐานความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเตะอันธพาลฟุตบอลนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นความผิดทางอาญาที่มีเป้าหมายคุ้มครองผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล นักกีฬาฟุตบอลหรือเจ้าหน้าที่ในสนามกีฬาฟุตบอล และประชาชนทั่วไป พร้อมกับมีบทกำหนดโทษแก่นักเลงอันธพาลฟุตบอลเอาไว้หากมีการฝ่าฝืนความผิดฐานเหล่านี้

ในส่วนของวัตถุประสงค์ของความผิดทั้ง 8 ฐานความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเตะอันธพาลฟุตบอล มีวัตถุประสงค์ร่วมกันใน 4 ประการด้วยกัน¹⁷

(ก) วัตถุประสงค์ในการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (prevention of violence and misbehavior) ต่อผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล นักกีฬาฟุตบอลหรือบุคลากรของสโมสรกีฬาฟุตบอลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสนามกีฬาฟุตบอล และประชาชนทั่วไป ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้สามารถเข้าชมการแข่งขันได้อย่างปลอดภัยและร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้อย่างปกติสุข ให้สังคมผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลอยู่ร่วมกันได้ทั้งเป็นผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลฝั่งตรงข้ามกัน (สนับสนุนกันคนละสโมสร) พร้อมกับอยู่กันอย่างสมานฉันท์ภายใต้หลักการสำคัญทางการกีฬานั้นก็คือการแข่งขันอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรมหรือ Fair Play ภายในสังคมของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

(ข) วัตถุประสงค์ในการปราบปรามก่อกวน (state suppression) การกระทำอันเป็นการแสดงพฤติกรรมนักเตะอันธพาลฟุตบอล ไม่ให้มีการขยายเครือข่ายสังคมนักเตะอันธพาลฟุตบอล ในขณะเดียวกันก็ใช้กฎหมายอาญาเฉพาะก่อกวนพฤติกรรมเหล่านี้ให้หมดสิ้นไปและเป็นการแสดงให้เห็นว่าหากมีผู้ประกอบพฤติกรรมนักเตะอันธพาลฟุตบอล ก็จะได้รับบทลงโทษที่ระบุเอาไว้ในกฎหมายอาญาเฉพาะหรือรับผิดในความผิดฐานดังกล่าวเหล่านี้

(ค) วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมคุณธรรมในการสนับสนุนและการเล่นกีฬาที่สำคัญ นั่นก็คือ ความมีน้ำใจนักกีฬาหรือ Sportsmanship ให้ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระลึกถึงการรู้แพ้ การรู้ชนะ การรู้ภัย ไม่มุ่งที่จะสร้างความขัดแย้งและสร้างสถานการณ์ความรุนแรงในสนามกีฬาฟุตบอล เช่น การแสดงกิริยาอาการเย้ยหยันผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลฝ่ายตรงข้าม

¹⁷ Crown Prosecution Service. “Football Related Offences and Football Banning Orders.”

Accessed January 20, 2021 <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/football-related-offences-and-football-banning-orders>

การเปล่งวาจาหรือถ้อยคำด้วยวาจาสุภาพ ไม่ใช่วาจาพรูสวาทหรือวาจาที่สร้างความเกลียดชังในหมู่ชน และการยอมรับคำตัดสินของผู้ตัดสินหรือกรรมการประจำสนามในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้วยใจเป็นธรรม เป็นต้น

(4) วัตถุประสงค์ในการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (economic crimes) ที่ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมีส่วนก่อให้เกิดอาชญากรรมหรือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลมีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนให้เกิดการปลอมแปลง การหลอกลวงหรือการใช้เล่ห์กลชั้นเชิงอย่างหนึ่งอย่างใดที่สร้างความเสียหายในทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมหรือธุรกิจกีฬาฟุตบอล เห็นได้ชัดเจนว่าความผิดบางฐานของพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลที่ขึ้นกำหนดโดยฝ่ายนิติบัญญัติและบังคับใช้โดยฝ่ายบริหารตำรวจอังกฤษนี้ เป็นความผิดว่าด้วยอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของธุรกิจอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอลอังกฤษโดยแท้ เช่น การแอบจำหน่ายตั๋วผีหน้าสนามกีฬาฟุตบอลหรือการสร้างเครือข่ายขบวนการขายตั๋วผีในวงการฟุตบอลอังกฤษ อันถือเป็นการประพฤติดิฉลกลอบจำหน่ายตั๋วผี (practice of ticket touting) ที่ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต้องชำระเงินในจำนวนเงินเกินกว่าราคาตั๋วที่แท้จริง เพื่อยอมแลกกับสิทธิที่จะเข้าไปชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามได้ ในขณะที่ผู้จำหน่ายตั๋วผิอนั้นก็ไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้จำหน่ายตั๋วเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและทำการโก่งราคาขายตั๋วเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (ตั๋วผี) เกินราคาที่เป็นธรรม เป็นต้น

3. ตำรวจทางฟุตบอลแห่งสหราชอาณาจักร (ตำรวจหน่วย UKFPU)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นตำรวจทางฟุตบอลแห่งสหราชอาณาจักรหรือตำรวจหน่วย UKFPU มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้มาตรการบังคับทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษากฎหมายให้เกิดความสงบสุขและความปลอดภัยในแวดวงกีฬาฟุตบอล โดยกฎหมายอาญาอังกฤษได้วางหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมและให้อำนาจเฉพาะแก่ตำรวจหน่วย UKFPU โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจหน่วย UKFPU มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในการให้คำปรึกษาสโมสรกีฬาฟุตบอลในการจัดการความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอล (Advises on domestic football events) อำนาจหน้าที่เฉพาะในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและแสวงหาพยานหลักฐานด้วยการประมวลข่าวกลาง (Acts as the National Football Information Point หรือ NFIP) และอำนาจประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่น ๆ (หน่วยงานตำรวจภายในและหน่วยงานตำรวจต่างประเทศ) ใน

การรักษาความปลอดภัยการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้ระหว่างประเทศ (Co-ordinates policing deployment at international football matches) ซึ่งตำรวจหน่วย UKFPU จะปฏิบัติหน้าที่ของตนร่วมไปกับหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ อาทิ กระทรวงมหาดไทยอังกฤษ (Home Office หรือ HO) และสภาผู้นำตำรวจแห่งชาติฝ่ายอาชญากรรมฟุตบอล (National Police Chiefs Council Football Lead หรือ NPCC Football Lead)¹⁸

อีกประการหนึ่งตำรวจหน่วย UKFPU มีอำนาจบังคับเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งห้ามเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลหรือคำสั่ง FBOs อันเป็นอำนาจตำรวจหน่วย UKFPU โดยแท้ที่จะบังคับตามคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรก็ดีหรือชั่วคราวก็ตาม¹⁹ ห้ามไม่ให้ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือผู้เสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาล (troublemakers หรือ risk supporters) เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในนัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลภายในประเทศหรือนัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในต่างประเทศ โดยคำสั่ง FBOs ที่ออกโดยศาลยุติธรรมอังกฤษ (โปรดยุติธรรมที่ 10) ต้องทำเป็นหนังสือสื่อความหมายในรูปแบบที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ (forms) และต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนให้นักเลงอันธพาลฟุตบอลทราบว่าตนกระทำการฝ่าฝืนความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล (details)

หากผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือผู้เสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลที่ได้รับคำสั่ง FBOs ดังกล่าว ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งหรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กำหนดเอาไว้ในคำสั่ง FBOs ก็จะต้องได้รับโทษปรับเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน 5,000 ปอนด์ (£5,000 fine) หรือได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี (up to 10 years prison sentence) อีกทั้งคำสั่ง FBOs อาจจะระบุเนื้อหาในคำสั่ง FBOs กำหนดให้ยึดหนังสือเดินทางของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ผู้เสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลง

¹⁸ Atkinson, Colin & Graham, William. “Just ‘students, old timers, and sammies’? Exploring the role of stewards and private matchday security in the plural policing of Scottish football.” *International Journal of Police Science & Management* 22, no.4 (2020).

¹⁹ Drew, Bryan. “UK Football Policing Unit.” Accessed January 20, 2021 <https://fsoa.org.uk/wp-content/uploads/2012/01/UKFPU-UK-NFIP-Role-Responsibilities-FSOA-Oct-11.pdf>

อันธพาลฟุตบอลเป็นระยะเวลา 10 วันก่อนทัวร์นาเมนต์กีฬาฟุตบอลจะเริ่มขึ้น (orders requiring them to surrender their passports ten days before the first match in the tournament) แล้วบุคคลดังกล่าวจะได้รับคืนหนังสือเดินทางในวันที่ทัวร์นาเมนต์กีฬาฟุตบอลสิ้นสุดลงแล้ว (passports can be collected on the last day of the tournament)²⁰

อนึ่ง ตำรวจฟุตบอลภูมิภาค (Regional Police's football unit) หรือตำรวจหน่วย UKFPU ส่วนกลาง มีอำนาจขัดขวาง (intercept) หรือกักขัง (detain) ไม่ยอมให้ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือผู้เสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเดินทางไปสโมสรกีฬาฟุตบอลที่กำลังจะจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

คำสั่ง FBOs อาจถูกอุทธรณ์หรือโต้แย้งได้ เมื่อผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่มีพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลได้รับแจ้งคำสั่ง FBOs ดังกล่าวแล้วและไม่พอใจในคำสั่งดังกล่าวก็อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งได้ ภายในระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่ระบุเอาไว้ในคำสั่ง FBOs ดังกล่าว โดยคำสั่ง FBOs ดังกล่าวต้องระบุแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งอย่างชัดเจน โดยหน่วยใช้อำนาจบังคับตามคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอล (Football Banning Orders Authority หรือหน่วย FBOA) (อันเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยอังกฤษที่มีอำนาจออกเอกสารคำสั่ง FBOs เป็นลายลักษณ์อักษร) ต้องผูกพันในกระบวนการพิจารณาการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่ง FBOs อย่างเป็นธรรมและโดยปราศจากอคติส่วนบุคคล

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ตำรวจหน่วย UKFPU ในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจทางฟุตบอล คอยดำเนินกิจกรรมในฐานะที่มีหน้าที่เป็นตำรวจทางกฤษฎีธรรมที่มีขึ้นเพื่อควบคุมจัดการความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสนามกีฬาฟุตบอลหรือบริเวณพื้นที่โดยรอบ กฎหมายกำหนดให้มีตำรวจฟุตบอลภูมิภาคหรือตำรวจหน่วย UKFPU ส่วนกลาง ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในกรณีเกี่ยวกับการใช้

²⁰ Rogers, Danny., Woodhouse, John. & Politowski, Benjamin. Football hooliganism. London, UK: House of Commons Library, 2016.

ความรุนแรงของนักเลงอันธพาลฟุตบอล ด้วยวิธีการพิเศษ หรือด้วยเทคนิคเฉพาะ²¹ ผู้ที่ทำหน้าที่ตำรวจหน่วย UKFPU ก็จะเป็นตำรวจเฉพาะด้านและสามารถใช้อำนาจบังคับตามคำสั่ง FBOs ที่มีผลเฉพาะตัวบุคคล ไม่ว่าตัวบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลที่ดีหรือสุมเสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลก็ตาม

อย่างไรก็ตามหากผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือสุมเสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลไม่พอใจในคำสั่ง FBOs ก็สามารถดำเนินการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่ง FBOs ได้ (appeal) โดยต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อศาลยุติธรรมอังกฤษ เนื่องจากสิทธิของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือสุมเสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่ง FBOs เมื่อคำสั่งพิพาทมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือสุมเสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล อีกทั้งผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือสุมเสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลสามารถยื่นขอให้ยุติการลงโทษหรืองดโทษ (end) ตามคำสั่ง FBOs ต่อศาลยุติธรรมต้องได้รับโทษมาแล้วถึงวันที่คำสั่ง FBOs ใช้บังคับไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 (two thirds of the ban)²²

กล่าวโดยสรุป ตำรวจหน่วย UKFPU มีบทบาท (ตามอำนาจหน้าที่) ในการให้คำปรึกษาสมัครกีฬาฟุตบอลในการจัดการความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอล มีบทบาทสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและแสวงหาพยานหลักฐานด้วยการประมวลข่าวกลางและมีบทบาทประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่น ๆ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ บทบาทของตำรวจหน่วย UKFPU นี้มีลักษณะเป็นบทบาทที่เป็นทางการ (official roles)

²¹ Home Office. Football-related arrests and banning order statistics, England and Wales, 2017-18 season. London, UK: Home Office, 2018.

²² Crown Prosecution Service. “Football Related Offences and Football Banning Orders.” Accessed January 20, 2021 <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/football-related-offences-and-football-banning-orders>

ภายใต้กฎระเบียบว่าด้วยการป้องกันพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล นอกจากนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์สำคัญนั่นก็คือ บทบาทในการเตรียมการหรือดำเนินการให้มีคำสั่ง FBOs และรวมถึงการดำเนินการอื่นใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่ง FBOs ดังกล่าว พร้อมกับตำรวจหน่วย UKFPU มีบทบาทในการดำเนินการภายหลังจากที่ใช้อำนาจบังคับตามคำสั่ง FBOs ถ้าหากผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือผู้เสี่ยงที่จะก่อปัญหาพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเห็นว่าคำสั่ง FBOs ที่ได้รับไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ไปกระทบสิทธิของตนเองอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ก็อาจขอให้มีการทบทวนหรือยกเลิกเพิกถอนคำสั่ง FBOs ได้ รวมทั้งนักเลงอันธพาลฟุตบอลที่ได้รับคำสั่ง FBOs ดังกล่าว ก็มีสิทธิที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมอังกฤษเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาด หากการออกคำสั่ง FBOs นั้นไม่ตรงกับความต้องการหรือตามความคาดหวังของตนเองก็ได้

4. บทวิจารณ์

ตำรวจหน่วย UKFPU เป็นเครื่องมือสำคัญของประเทศอังกฤษที่สามารถบังคับใช้กฎหมายต่อนักเลงอันธพาลฟุตบอล และถือเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของธุรกิจและอุตสาหกรรมกีฬาฟุตบอล ประชาชนทั่วไป ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและบุคลากรในสนามกีฬาฟุตบอล ไม่อาจได้รับความปลอดภัยหรือความสงบสุขได้หากไม่สามารถคุ้มครองสิทธิในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินได้อย่างมี ประสิทธิภาพภายใต้กระบวนการที่แน่นอนชัดเจน ไม่อาจป้องกันหรือระแวดระวังภัยล่วงหน้าได้ หากตำรวจหน่วย UKFPU ไม่ได้มีการแสดงบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาความปลอดภัย และไม่อาจส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลได้หากตำรวจหน่วย UKFPU ในฐานะเป็นเครื่องมือของรัฐ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทยอังกฤษ สภาผู้นำตำรวจแห่งชาติฝ่ายอาชญากรรมฟุตบอล ตลอดจนถึงความร่วมมือจากหน่วยงานตำรวจในต่างประเทศ

อนึ่ง จากที่กล่าวมาในตอนต้นตำรวจหน่วย UKFPU ในส่วนกลางต้องร่วมมือกับตำรวจฟุตบอลภูมิภาค โดยแบ่งปันอำนาจวินิจฉัยสั่งการจากรัฐตำรวจหน่วย UKFPU ในส่วนกลางไปยังตำรวจฟุตบอลภูมิภาคและท้องถิ่น (regional and local policing unit) ให้ตำรวจฟุตบอลภาคและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและประสานความร่วมมือในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและแสวงหาพยานหลักฐานด้วยการประมวลข่าวจากส่วนกลาง ในทำนองเดียวกันท้องถิ่นเอง (local policing unit) ก็ต้องเป็นตัวแสดงบทบาทสำคัญ (role's

actor) ในการรับการตอบสนองต่อการกระจายอำนาจผ่านการรับการยอมรับการมีอำนาจ บทบาทบริหารจัดการความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและกิจการฟุตบอล เช่น ตำรวจท้องถิ่นอาจสถาปนาหน่วย (ย่อย) ของท้องถิ่น สำหรับดำเนินงานประสานความร่วมมือในด้าน กิจการกีฬาฟุตบอลเป็นการเฉพาะ ซึ่งถูกเรียกว่าหน่วยตำรวจประสานกิจการฟุตบอล (Football Liaison Unit) หรือกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่นที่ได้รับแต่งตั้งมอบหมายให้ ช่วยเหลือผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลท้องถิ่นหรือสมาชิกของสโมสรกีฬาฟุตบอลนั้น ๆ อันถือ เป็นการรักษาความปลอดภัยสาธารณะในระหว่างที่ร่วมกิจกรรมกีฬาฟุตบอล (public safe during football-related events)

อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ที่นักเลงอันธพาลฟุตบอลไม่ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั้งในและนอกสนามแล้ว ก็ทำให้บุคคลดังกล่าวอาจมี พฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยสาธารณะและสังคม ในทางตรงกันข้ามใน สถานการณ์ที่ตำรวจหน่วย UKFPU และตำรวจทางฟุตบอลท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายตาม บทบาท อำนาจและหน้าที่ของตนเอง ก็อาจทำให้เกิดความคาดหวังของนักเลงอันธพาลฟุตบอล ที่มีต่อบทบาทของตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ ความคาดหวังไม่ให้ ตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายกับตนเองอย่างเคร่งครัดและความ คาดหวังไม่ให้ตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายกับตนเองเลย ซึ่งความ คาดหวังใน 2 ลักษณะเช่นนี้นำไปสู่การอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่ง FBOs ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น

เคยมีตัวอย่างคดีที่เคยเกิดขึ้น ได้แก่ Gough and Smith v Chief Constable of Derbyshire [2002] QB 1213²³ ซึ่งเป็นข้อพิพาทระหว่างผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลกับ ตำรวจทางฟุตบอลมณฑลดาร์บีเชียร์ (ผู้บัญชาการตำรวจมณฑลดาร์บีเชียร์) โดยผู้ชมการแข่งขัน กีฬาฟุตบอลได้ยื่นอุทธรณ์ขอให้ศาลยุติธรรม (ศาลชั้นอุทธรณ์) มีการทบทวนหรือยกเลิกเพิก ถอนคำสั่ง FBOs ที่ตนเองได้รับเพราะคำสั่งดังกล่าวกระทบสิทธิทำให้ไม่สามารถเดินทางไปใน บริเวณใจกลางเมืองดาร์บี (Derby city centre) และไม่สามารถเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา ฟุตบอลภายในประเทศได้ (ภายในระยะเวลาที่คำสั่งกำหนด) ได้อย่างเสรี พร้อมกับอุทธรณ์ใน ประเด็นความชอบด้วยกฎหมายสหภาพยุโรป เนื่องจากคำสั่ง FBOs กระทบสิทธิพลเมืองยุโรป

²³ Pearson, Geoff & James, Mark. “Public order and the rebalancing of football fans' rights: Legal problems with pre-emptive policing strategies and banning orders.” Public Law 3, July (2015).

ของตนเอง (infringement of the citizens' rights) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสั่ง FBOs ดังกล่าว ยังกระทบเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน (freedom of movement) ภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนสหภาพยุโรป รวมทั้งกล่าวหาว่าพยานหลักฐานด้านการข่าวกรองของตำรวจทางฟุตบอลมลฑลตารบีเชียร์ไม่มีน้ำหนักเพียงพอ โดยภายหลังศาลยุติธรรมอังกฤษ (ศาลชั้นอุทธรณ์) ได้วินิจฉัยไปในทำนองปกป้องคุ้มครองบทบาทตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษในการดำเนินกลยุทธ์การทำงานในฐานะตำรวจทางฟุตบอล (tactics of the police) ศาลยุติธรรมอังกฤษ เห็นว่าตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษมีความรู้ความสามารถอย่างเชี่ยวชาญเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความชำนาญในด้านการข่าวกรอง (intelligence system) ของตนเองและการประมวลข่าวผ่านการร่วมมือกับหน่วยงานการข่าวของรัฐอื่น ๆ (เช่น สำนักประมวลข่าวอาชญากรรมแห่งชาติ National Criminal Intelligence Service หรือ NCIS)²⁴ พร้อมกับศาลยุติธรรมอังกฤษได้วินิจฉัยว่าคำสั่ง FBOs และกฎหมายอาญาเกี่ยวกับนักเลงอันธพาลฟุตบอลของประเทศอังกฤษไม่ได้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนสหภาพยุโรปแต่ประการใด จากที่หยิบยกหลักเกณฑ์บางส่วนในคำวินิจฉัยของศาลยุติธรรม (ศาลชั้นอุทธรณ์) มาวิพากษ์วิจารณ์นั้น ก็เพื่อให้ได้พบประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทของตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษ ซึ่งขอตั้งข้อสังเกตไว้ว่าเหตุผลที่ต้องมีตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษขึ้นเป็นการเฉพาะนั้น ก็ได้ปรากฏตามกฎหมายยืนยันบทบาทอำนาจทำหน้าที่ควบคุมความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลและกฎหมายควบคุมนักเลงอันธพาลฟุตบอลขึ้นเป็นการเฉพาะ (specifically) รวมทั้งการดำรงอยู่ของบทบาทตำรวจทางฟุตบอลในการใช้อำนาจบังคับตามคำสั่ง FBOs เพื่อให้การควบคุมพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐได้วางเอาไว้ ก็เป็นบทบาทสำคัญในใช้ดุลพินิจผ่านการตัดสินใจใช้อำนาจบังคับตามคำสั่ง FBOs อีกประการหนึ่งการควบคุมบทบาทการใช้อำนาจของตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยตำรวจยุติธรรม สามารถกระทำการควบคุมบทบาทการใช้อำนาจได้โดยกฎหมายอังกฤษกำหนดให้ใช้อำนาจ (กฎหมายที่ให้อำนาจ) และศาลยุติธรรมอังกฤษ (อาจเป็นศาลสูง เช่น ศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกา) เนื่องจากการกระทำของตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินบทบาท

²⁴ Layton, Michael. Tracking the hooligans: the history of football violence on the UK rail network. Stroud, UK: Amberley Publishing, 2016.

ของตน โดยที่การบังคับตามคำสั่ง FBOs ของตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษก็ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานตำรวจทางฟุตบอลอังกฤษด้วยกันหรือการบังคับตามคำสั่ง FBOs ก็ต้องอยู่ในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายโดยศาลยุติธรรม เพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการหรือปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอันอาจไปกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

อีกประการหนึ่งหากวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอังกฤษแล้ว กฎหมายอังกฤษได้นิยามความหมาย พร้อมกำหนดขอบเขตของบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตำรวจทางฟุตบอลเอาไว้อย่างชัดเจน โดยกฎหมายอังกฤษได้สถาปนาหน่วยงานตำรวจทางฟุตบอลเฉพาะ (ตำรวจหน่วย UKFPU) กำหนดให้มีผู้บังคับบัญชา การจัดโครงสร้างหน่วย และการบังคับใช้กฎหมายให้อำนาจปฏิบัติการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล อีกทั้งตำรวจทางฟุตบอลเฉพาะเช่นว่านี้มีอำนาจบังคับตามคำสั่งในทำนองมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว อาทิ การทำกิจกรรมบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอล (คำสั่ง FBOs) ที่มีวัตถุประสงค์สำหรับลงโทษเพื่อห้ามปราม ยับยั้ง และข่มขู่ ไม่ให้นักเลงอันธพาลฟุตบอลกระทำความผิดในระยะเวลาที่ถูกห้ามปราม นอกจากนี้ระบบกฎหมายอังกฤษยังกำหนดการกระทำความผิดฐานอาชญากรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลถึง 8 ฐานความผิดด้วยกัน ซึ่งตำรวจทางฟุตบอลของประเทศอังกฤษมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับควบคุมพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ควบคู่ไปกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในสนามกีฬาฟุตบอล

ในทางตรงกันข้ามกฎหมายไทย (กฎหมายอาญาหรือกฎหมายกึ่งอาญาอื่น ๆ) ไม่ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเอาไว้ ในลักษณะที่ระบุโครงสร้างความรับผิดทางอาญาเอาไว้เป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบความรับผิดทางอาญาและเหตุยกเว้นความผิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล เมื่อไม่มีความรับผิดทางอาญาของนักเลงอันธพาลฟุตบอลเอาไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อเกิดสถานการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในสนามกีฬาฟุตบอลแล้วเจ้าพนักงานตำรวจไทย (ตำรวจทางกฤษฎีธรรม) ย่อมต้องพิจารณาถึงโครงสร้างความรับผิดทางอาญาในกฎหมายอาญาไทย (หรือกฎหมายอาญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง) ว่าการกระทำแสดง

พฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเข้าองค์ประกอบตามที่กฎหมายอาญาไทยได้บัญญัติเอาไว้หรือไม่ ทั้งการกระทำที่ครบทั้งองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในของความผิดทางอาญารฐานที่เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถปรับบทกฎหมายอาญาทั่วไปมาวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาของนักเลงอันธพาลฟุตบอลได้

5. บทสรุป

กล่าวโดยสรุป กระบวนการดำเนินงานของตำรวจหน่วย UKFPU และอำนาจในการบังคับตามคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลหรือคำสั่ง FBOs ย่อมมีส่วนช่วยให้สนามกีฬาฟุตบอล พื้นที่โดยรอบสนามกีฬาฟุตบอล และพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดที่อาจเผชิญพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ทั้งความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอล บุคลากรของสนามกีฬาฟุตบอล และประชาชนทั่วไป ป้องกันให้ปราศจากความเสียหายใด ๆ หรือควบคุมสถานการณ์ส่งผลให้ลดระดับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อสาเหตุที่มาของโอกาสที่จะเกิดความเสียหายเกิดขึ้นเพราะพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ก็ย่อมจะต้องกำหนดการกระทำอันเป็นสาเหตุของพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอลเอาไว้ในกฎหมายอาญาเฉพาะ พร้อมกับกำหนดมาตรการทางอาญาเพื่อป้องกันโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมของนักเลงอันธพาลฟุตบอลหรือควบคุมประเทศอังกฤษจึงได้จัดตั้งหน่วยงานตำรวจทางยุติธรรมและให้อำนาจ (กฎหมายอาญาเฉพาะให้อำนาจ) มาบริหารจัดการความเสี่ยงจากผลกระทบของความเสียหายจากสถานการณ์พฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล พร้อมกับกำหนดวิธีการเฉพาะควบคุมพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล ผ่านวิธีการบังคับตามคำสั่งห้ามเข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลหรือคำสั่ง FBOs เพื่อห้ามไม่ให้ผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลที่ก่อหรือเคยก่อพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล เข้าชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเป็นการชั่วคราวหรือถาวร รวมทั้งอาจห้ามไม่ให้ประชาชนเดินทางไปยังสถานที่ที่สุ่มเสี่ยงหรือมีโอกาสต่อการก่อพฤติกรรมนักเลงอันธพาลฟุตบอล อีกทั้งยังกฎหมายอาญาเฉพาะได้กำหนดบทบาทที่สำคัญของตำรวจหน่วย UKFPU อาทิ บทบาทเฉพาะในการให้คำปรึกษาสโมสรกีฬาฟุตบอลในการจัดการความปลอดภัยในสนามกีฬาฟุตบอล บทบาทเฉพาะในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและแสวงหาพยานหลักฐานด้วยการประมวลข่าวกลาง และบทบาทประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่น ๆ (หน่วยงานตำรวจภายในและหน่วยงานตำรวจต่างประเทศ) ในการรักษาความปลอดภัย

การจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลนั้ดภายในประเทศและระหว่างประเทศ บทบาทของตำรวจหน่วย UKFPU เป็นบทบาทตามที่กฎหมายอาญอังกฤษได้บัญญัติเอาไว้ และเป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากสถาบันยุติธรรมทางการอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันบทบาทเช่นว่านี้อาจถูกคาดหวังจากผู้ชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วไปและนักเลงอันธพาลฟุตบอลในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

References

- Armstrong, Gary. *Football hooligans: knowing the score*. Oxford, UK: BERG, 1998.
- Atkinson, Colin & Graham, William. "Just 'students, old timers, and sammies'?" Exploring the role of stewards and private matchday security in the plural policing of Scottish football." *International Journal of Police Science & Management* 22, no.4 (2020).
- British Police History. "UK Football Policing Unit." Accessed January 20, 2021 http://british-police-history.uk/show_nav.cgi?force=football&tab=0&nav=alpha
- Crown Prosecution Service. "Football Related Offences and Football Banning Orders." Accessed January 20, 2021 <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/football-related-offences-and-football-banning-orders>
- Drew, Bryan. "UK Football Policing Unit." Accessed January 20, 2021 <https://fsoa.org.uk/wp-content/uploads/2012/01/UKFPU-UK-NFIP-Role-Responsibilities-FSOA-Oct-11.pdf>
- Dunning, Eric, Murphy, Patrick & Williams, John. *Football on trial: spectator violence and development in the football world*. London, UK: Routledge, 1990.
- Frosdick, Steve. & Marsh, Peter. *Football hooliganism*. Cullompton, UK: Willan Publishing, 1998.
- Government Digital Service. "United Kingdom Football Policing Unit." Accessed January 20, 2021 <https://www.gov.uk/government/groups/united-kingdom-football-policing-unit-ukfpu>
- Home Office. *Football-related arrests and banning order statistics, England and Wales, 2017-18 season*. London, UK: Home Office, 2018.
- Home Office. *User guide to football related arrests and banning order statistics, England and Wales, 2016 to 2017 season*. London, UK: Home Office, 2017.

- James, Mark & Peason, Geoff. “Football banning orders: analysing their use in court.” *Journal of Criminal Law* 70, no.6 (2015).
- Layton, Michael. *Tracking the hooligans: the history of football violence on the UK rail network*. Stroud, UK: Amberley Publishing, 2016.
- Newson, Martha. “Football, fan violence, and identity fusion.” *International Review for the Sociology of Sport* 54, no.4 (2017).
- Newson, Martha, Bortolini, Tiago., Buhrmester, Michael & Ricardo da Silva. “Brazil’s football warriors: Social bonding and inter-group violence.” *Evolution and Human Behavior* 39, no.6 (2018).
- Pearson, Geoff & James, Mark. “Public order and the rebalancing of football fans’ rights: Legal problems with pre-emptive policing strategies and banning orders.” *Public Law* 3, July (2015).
- Rogers, Danny., Woodhouse, John. & Politowski, Benjamin. *Football hooliganism*. London, UK: House of Commons Library, 2016.
- Sentencing Council. “14. Football banning orders.” Accessed January 20, 2021 <https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/ancillary-orders/14-football-banning-orders/>
- Spaaij, Ramón. *Understanding football hooliganism: a comparison of six Western European football clubs*. Amsterdam, Netherlands: Vossiuspers UvA, 2006.
- Strang, Lucy., Baker, Garret, Pollard, Jack & Hofman, Joanna. *Violent and Antisocial Behaviours at Football Events and Factors Associated with these Behaviours: A rapid evidence assessment*. Cambridge, UK: RAND Corporation, 2018.
- Van Hiel, Alain, Hautman, Lobke., Cornelis, Ilse. & De Clercq, Babara. “Football hooliganism: Comparing self-awareness and social identity theory explanations.” *Journal of Community & Applied Social Psychology* 3, No.17 (2007).
- Veuthey, Alexandra & Freeburn, Lloyd. “The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?.” *Melbourne Journal of International Law* 16, no.1 (2015).